

inaczej 30.03.2020

Kancelaria Adwokacka

adwokat Daniel Komorowski

21 – 400 Łuków, ul. Warszawska 1 b lok. 1, tel. 502 177 567
e-mail: kancelaria@adwokatkomorowski.pl, NIP 8251950996
www.adwokatkomorowski.pl

Łuków, 30.03.2020 r.

Trybunał Konstytucyjny

adw. Daniel Komorowski, pełnomocnik
W B w postępowaniu
w ramach skargi konstytucyjnej

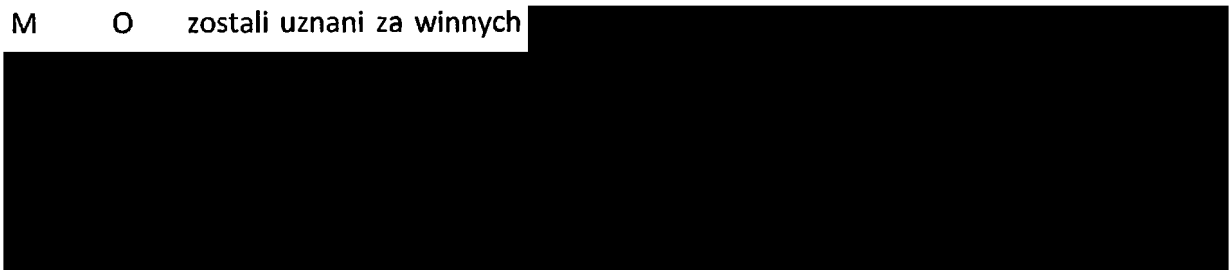
Skarga konstytucyjna

Działając w imieniu i na rzecz W B, na mocy udzielonego mi pełnomocnictwa szczególnego do wniesienia i popierania w jego imieniu skargi konstytucyjnej, odpis którego przesyłam w załączeniu, wnoszę o:

Stwierdzenie, że **art. 2 ust. 1b** Ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm.; dalej: ustawa skargowa) w zakresie, w jakim wyłącza możliwość złożenia „skargi na przewlekłość postępowania” w postępowaniu karnym wykonawczym dotyczącym udzielenia osobie skazanej warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty orzeczonej kary pozbawienia wolności oraz uzyskania rekompensaty z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej jest niezgodny z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadnienie

Wyrokiem Sądu Okręgowego w L Wydziału Karnego z .03.2017 r., wydanym w sprawie o sygn. , W B , D A , R J oraz M O zostali uznani za winnych

[REDAKCYJNA] skazał M O na karę lat pozbawienia wolności, W B i D A. na kary po lata i miesięcy pozbawienia wolności, R J na karę lat pozbawiania wolności.

Sąd Okręgowy w L na mocy art. 63 § 1 k. k. na poczet orzeczonej wobec W B kary pozbawienia wolności zaliczył tymczasowe aresztowanie w okresie od .06.2016 r. do .03.2017 r.

W B odbywał karę w Areszcie Śledczym w H W dniu .06.2019 r. do Sądu Okręgowego w B wpłynął wniosek W B w przedmiocie udzielenia mu warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności.

Pismem z .06.2019 r. Sąd Okręgowy w B wezwał W B do uzupełnienia braków formalnych wniosku poprzez uiszczenie opłaty. Jak się okazało opłata została uiszczona przez Skarżącego w dniu .06.2019 r. (potwierdzenie – k. 5). Zarządzeniem z .07.2019 r. Sąd Okręgowy w B zażądał danych z KRK, opinii o skazanym z Aresztu Śledczego oraz dołączenia akt poprzednich spraw.

Pismem z .07.2019 r. Sąd zwrócił się do Aresztu Śledczego w H z wnioskiem o udzielenie informacji lub udostępnienie danych osobowych Skarżącego. Również pismem z .07.2019 r. Sąd zwrócił się do Ministerstwa Sprawiedliwości Krajowego Rejestru Karnego z zapytaniem o udzielenie informacji o osobie.

Opinia z Aresztu Śledczego w H wpłynęła do Sądu w dniu .07.2019 r. Informacja o osobie z Krajowego Rejestru Karnego wpłynęła do Sądu w dniu .08.2019 r.

Pismem z .08.2019 r. Sąd Okręgowy w B zwrócił się do Sądu Rejonowego w L Wydziału Karnego z prośbą o nadesłanie odpisu wyroku z akt sprawy o sygn.

Odpis wymienionego powyżej wyroku wpłynął do Sądu Okręgowego w B
w dniu .08.2019 r.

Sąd Okręgowy w B wyznaczył na dzień .10.2019 r. posiedzenie, na którym miała zostać rozpoznana sprawa o udzielenie W B warunkowego przedterminowego zwolnienia. Termin ten został jednak odwołany.

Kolejny termin posiedzenia w sprawie udzielenie W B warunkowego przedterminowego zwolnienia został wyznaczony dopiero na dzień .11.2019 r. W dniu .11.2019 r. Sąd Okręgowy w B **postanowił warunkowo zwolnić W B**, skazanego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w L z .03.2017 r. na karę lat miesięcy pozbawienia wolności, której koniec odbywania ustalono na grudnia 2019 roku.

W dniu grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w B skierował do Aresztu Śledczego w H pismo z nakazem warunkowego zwolnienia W B.

W dniu .12.2019 r. skierowana została do Sądu Apelacyjnego w B skarga na przewlekłość postępowania, toczącego się przed Sądem Okręgowym w B Wydziałem Penitencjarnym i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń w przedmiocie udzielenia W B warunkowego przedterminowego zwolnienia (sygn. akt).

W dniu .12.2019 r. Sąd Apelacyjny w B Wydział Karny postanowił pozostawić bez rozpoznania skargę W B na przewlekłość postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w B. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, iż w aktualnym – obowiązującym od dnia 6 stycznia 2017 r. – stanie prawnym postępowanie o udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia nie może być przedmiotem skargi o stwierdzenie przewlekłości postępowania.

W ocenie skarżącego naruszone zostały trzy jego wolności i prawa określone Konstytucją, a mianowicie zasada równości wszystkich obywateli wobec prawa, prawo do sądu, rozumiane jako gwarancja rozpoznania przez sąd powszechny, czy nie doszło do naruszenia prawa skarżącego do rozpoznania jego sprawy bez uzasadnionej zwłoki oraz prawo do wynagrodzenia za szkodę, jaką poniósł w związku z niezgodnym z prawem działaniem władzy publicznej.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 Konstytucji „wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne”. Przepis ten wymaga zachowania równości na płaszczyźnie stanowienia prawa (równość wobec prawa) oraz na płaszczyźnie stosowania prawa. Zaskarżony przepis wyłączający sprawę skarżącego odsyła do katalogu

spraw wymienionych w art. 1 § 1 k.k.w. określającego zakres obowiązywania kodeksu, tj. – wykonywanie orzeczeń w postępowaniu karnym, w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe i w postępowaniu w sprawach o wykroczenia oraz kar porządkowych i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności odbywa się według przepisów niniejszego kodeksu, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Nie ma zatem wątpliwości, iż w kategorii tych spraw mieszczą się wszelkie postępowania prowadzone na podstawie k.k.w. a dotyczące spraw i wniosków rozpoznawanych przez sądy powszechne dotyczących osób pozbawionych wolności. Do kategorii takich spraw należy również sprawa o udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty orzeczonej kary pozbawienia wolności.

W ocenie skarżącego brak jest podstaw do rozróżnienia kategorii spraw określonych w art. 1 § 1 k.k.w. od innych spraw karnych, cywilnych. Wszystkie te sprawy mają charakter postępowań rozpoznawczych. Co do spraw o których mowa w art. 1 § 1 k.k.w. jak i spraw karnych prowadzonych wobec osoby oskarżonej obowiązują jednakowe reguły procesowe. Sprawy te rozpoznaje się stosując przepisy k.p.k. a więc sprawy te dotyczą lub mogą dotyczyć de facto tych samych kategorii osób względem których prowadzone było początkowo postępowanie karne. Nie ma wobec tego powodów by rozróżniać sytuację tych osób w kontekście zasady równości oraz by osobom pozbawionym wolności odmawiać jednakowego traktowania przez władzę publiczną. Taka praktyka w zakresie stosowania prawa powoduje stygmatyzację osób odbywających karę pozbawienia wolności. Podkreślić w tym miejscu należy, iż skarżący finalnie zdaniem sądu uprawniony był do skorzystania z dobrodziejstwa warunkowego przedterminowego zwolnienia, jednakże faktycznie opuścił zakład karny na jeden dzień przed końcem kary.

Z art. 45 ust. 1 Konstytucji wynika jednoznacznie, że wolą ustawodawcy było objęcie prawem do sądu możliwie jak najszerszy zakres spraw. Natomiast art. 77 ust. 2 Konstytucji zawiera dyrektywę interpretacyjną zakazującą zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw. Sprowadza się to do konkluzji, iż obowiązująca Konstytucja wprowadza domniemanie drogi sądowej. Skarżący zdaje sobie sprawę z tego, iż w przypadku kolizji prawa do sądu z inną normą konstytucyjną poddającą pod ochronę wartości o równym lub nawet większym znaczeniu dla funkcjonowania państwa lub rozwoju jednostki i konieczności uwzględnienia obu norm konstytucyjnych, dojść może do wprowadzenia pewnych ograniczeń zakresu przedmiotowego prawa do sądu, jednakże są one dopuszczalne w minimalnym zakresie. Zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji mogą one jednakże zostać ustanowione tylko ustawą i tylko wtedy, gdy są konieczne w dla bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób i nie mogą też naruszać istoty tych wolności i praw, które ograniczają.

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego ograniczenia wskazane w art. 31 ust. 3 Konstytucji, które faktycznie zamykałyby obywatelowi drogę do sądu, należy uznać za niekonstytucyjne (wyrok TK z 16 marca 1999 r., sygn. SK 19/98, OTK ZU nr 3/1999, poz. 36).

Pomiędzy art. 77 ust. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji zachodzi ścisła zależność polegająca na tym, że pierwszy z nich stanowi dopełnienie i gwarancję prawa zagwarantowanego w drugim (wyroki TK z: 10 maja 2000 r., sygn. K 21/99, OTK ZU nr 4/2000, poz. 109; 8 grudnia 2009 r., sygn. SK 34/08, OTK ZU nr 11/A/2009, poz. 165 oraz 12 stycznia 2010 r., sygn. SK 2/09, OTK ZU nr 1/A/2010, poz. 1).

Jak już było wielokrotnie podnoszone w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego art. 77 ust. 2 Konstytucji pełni rolę środka ochrony przed ingerencją w konstytucyjne prawo podmiotowe do sądu, jest jego gwarancją i wiąże się ze wszystkimi elementami prawa do sądu (wyroki TK z: 14 czerwca 1999 r., sygn. K 11/98, OTK ZU nr 5/1999, poz. 97 oraz 12 stycznia 2010 r., sygn. SK 2/09). Tym samym art. 77 ust. 2 Konstytucji ma także samodzielne znaczenie normatywne i nie stanowi tylko powtórzenia, które wzmacnia treść art. 45 ust. 1. Przepis ten gwarantuje bowiem konstytucyjne prawo podmiotowe, dotyczące sytuacji, jaką jest całkowite, bezpośrednie lub pośrednie, pozbawienie możliwości rozpoznania sprawy przez sąd w postępowaniu sądowym (tak: wyroki TK z 12 marca 2002 r., sygn. P 9/01, OTK ZU nr 2/A/2002, poz. 14 oraz z 12 stycznia 2010 r., sygn. SK 2/09).

Wspomnieć należy również, iż z art. 4 § 2 k.k.w. wynika zasada poszanowania godności skazanego. Zachowuje on prawa i wolności obywatelskie. Ich ograniczenie może wynikać jedynie z ustawy oraz z wydanego na jej podstawie prawomocnego orzeczenia. Nie ma jednak w ocenie skarżącego podstaw by takie ograniczenia stosować wyłączając osobie skazanej prawo do zbadania czy w postępowaniu prowadzonym na podstawie k.k.w. dotyczącym pozbawienia jej wolności i realizacji prawa do skorzystania z warunkowego przedterminowego zwolnienia nie doszło do przewlekłości postępowania. Prawo do sądu zagwarantowane Konstytucją jest prawem podmiotowym, które przysługiwać winno każdej osobie niezależnie od tego, czy jest pozbawiona wolności czy też nie. Kodeks karny wykonawczy i ujęte z nim rodzaje postępowań dotyczą również sytuacji osób skazanych niekoniecznie na karę pozbawienia wolności. Cytowany przepis w ocenie skarżącego dotyczy wyłącznie ograniczania praw i wolności w aspekcie zachowania więziennej dyscypliny i bezpieczeństwa. We współczesnej penitencjarystyce niekwestionowana jest bowiem fundamentalna zasada mówiąca o tym, iż skazany przekraczając mury zakładu karnego nadal pozostaje obywatelem, zachowując prawa i wolności obywatelskie" (G.B. Szczygieł, *Zasada poszanowania godności skazanego...*, s. 138).

Wskazać również należy, iż ustawodawca w art. 162 § 2 k.k.w. zawarł pewną regułę nakazującą sądom penitencjarnym stosowanie się do zasady szybkości postępowania i

przeciwdziałania jego przewlekłości w sytuacji osób odbywających karę. Mianowicie ustawodawca przewidział 14 dniowy termin na rozpoznanie zażalenia na postanowienie w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia. Świadczy to o poszanowaniu i uznaniu również prawa osób skazanych do rozpoznaniu ich spraw bez zbędnej zwłoki. Tymczasem ograniczenie wynikające z art. 2 ust. 1b Ustawy skargowej stoi w kolizji z gwarancją praw skazanego, bowiem pozbawia taką osobę prawa do kontroli przez sąd wyższego rzędu czy w danej sprawie nie doszło do naruszenia jego prawa do sprawnego i szybkiego rozpoznania jego sprawy bez zbędnej zwłoki.

Prawo do sądu zostało wyrażone *expressis verbis* w art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji. Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy zasadniczej każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Z kolei art. 77 ust. 2 stanowi, że ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

W świetle dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego na konstytucyjne prawo do sądu składa się w szczególności:

- po pierwsze - prawo dostępu do sądu, tj. prawo uruchomienia procedury przed sądem - organem o określonej charakterystyce (niezależnym, bezstronnym i niezawisłym);
- po drugie - prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności;
- po trzecie - prawo do orzeczenia sądowego, tj. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd, w rozsądnym terminie;
- po czwarte - prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów rozpoznających sprawę.

Podmiotem konstytucyjnego prawa do sądu, wyrażonego w art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 jest "każdy", tzn. każda jednostka, a także osoby prawne.

Konstytucyjne prawo do sądu obejmuje zarówno prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości, czyli żądanie merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawach z zakresu praw jednostki w rozsądnym terminie, jak również prawo do dokonania przez sąd kontroli orzeczeń które godzą w konstytucyjne prawa i wolności jednostki.

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał, że „ureczywistnienie konstytucyjnych gwarancji prawa do sądu będzie obejmować wszelkie sytuacje – bez względu na szczegółowe regulacje proceduralne, w których pojawia się konieczność rozstrzygnięcia o prawach danego podmiotu (w relacji do innych równorzędnych podmiotów lub w relacji do władzy publicznej), a jednocześnie natura danych stosunków prawnych wyklucza arbitralność rozstrzygnięcia o sytuacji prawnej podmiotu przez drugą stronę tego stosunku (por. wyroki TK 10 maja 2000 r., sygn. K 21/99 oraz 20 grudnia 2017 r., sygn. SK 37/15, 2 lipca 2019 roku, SK 14/18).

Trybunał Konstytucyjny podkreślał również, „że Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej oraz Konwencja rzymska gwarantują jednostce prawo podmiotowe do sądu, które dla swojej realizacji wymaga sprawnego, terminowego postępowania, tak w fazie stricte merytorycznej, jak i w fazie "wykonawczej" (por. np. wyroki TK z: 2 kwietnia 2001 r., sygn. SK 10/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 52; 7 września 2004 r., sygn. P 4/04, OTK ZU nr 8/A/2004, poz. 81 oraz 19 lutego 2008 r., sygn. P 49/06, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 5, 2 lipca 2019 roku, SK 14/18).

Reasumując, nie ma zatem podstaw do pozbawiania szeroko rozumianej kategorii osób domagających się kontroli prowadzonych względem nich postępowań karnych wykonawczych prawa do zbadania czy w ich sprawach nie doszło do przewlekłości postępowania a w konsekwencji pozbawiania ich możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych związanych z ewentualnym przewlekłym procedowaniem w ich sprawach. Obywatel, nawet ten skazany i pozbawiony wolności uprawniony winien być do posiadania środka ochrony prawnej, który pozwalał by mu niejako „wymusić” sprawne działanie sądu w jego sprawie, lub zainspirować sąd do działania z poszanowaniem jego praw, w tym godności i prawa do sądu.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego w B z dnia grudnia 2019 roku, tj., postanowienie kończące postępowanie w przedmiocie „skargi na przewlekłość” doręczone zostało pełnomocnikowi skarżącego w dniu 30 grudnia 2019 roku a zatem zachowany został termin o którym mowa w art. 77 ust. 1 z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Od przedmiotowego postanowienia nie przysługiwał żaden środek zaskarżenia, gdyż takowy nie przysługiwał. Żaden nadzwyczajny środek zaskarżenia również nie został wniesiony.

W załączeniu:

- 5 odpisów skargi
- postanowienie SA w B z dnia .12.2019 r.
- potwierdzenie daty odebrania w/w postanowienia
- pełnomocnictwo

adw. Daniel Komorowski

¹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 lipca 2019 r. SK 14/18